

พัฒนาการ

ของเทคโนโลยีภาพยนตร์

ไสว จันทรพรหม*

การก่อกำเนิดของภาพยนตร์มีมานานนับทศวรรษแล้ว จนในปี 1950 ได้มีการพัฒนาและใช้ระบบ Cinerama เป็นกระบวนการถ่ายภาพยนตร์แบบภาพซ้อน (Multiple-Film) ใช้ระบบเสียงสเตอริโอโฟนิค ต่อมาพัฒนาขึ้นเป็นระบบ Cinemascope ซึ่งใช้เทคนิคพิเศษของเลนส์ในการถ่ายภาพยนตร์ให้ความรู้สึกในเร้าความตื่นเต้นและเร้าใจผู้ชมมากยิ่งขึ้น จากนั้นในปี 1954 มีการพัฒนาระบบ Vista Vision เป็นการถ่ายภาพเฟรมกว้าง ใช้ระบบเสียง Perspecta Stereophonic เป็นระบบเสียงหลายทิศทางซึ่งเป็นเทคโนโลยีของบริษัทเอ็มจีเอ็ม และในปี 1955 Todd-AO ได้คิดค้นระบบภาพยนตร์ 70 มม. ใช้ระบบเสียง 6 ร่องเสียง บนแผ่นฟิล์มขนาด 65 มม. ทำให้เฟรมภาพยนตร์กว้างขึ้นกว่าขนาดมาตรฐาน (35 มม.)

พัฒนาการลำดับต่อมาในทศวรรษ 1990 บริษัท IMAX ได้พัฒนาระบบ Vista Vision ให้มีคุณภาพการรับชมที่ดียิ่งขึ้น มีการสร้างภาพยนตร์สามมิติ ในปี 1984 บริษัท Showscan ได้เปิดตัวระบบภาพยนตร์ขนาด 70 มม. การถ่ายและฉายภาพยนตร์ด้วยความเร็ว 60 เฟรมต่อวินาที นอกจากนี้ยังมีบริษัท Iwerks Entertainment ได้เปิดกลยุทธ์ทางการตลาดเป็นการจัดสภาพบรรยากาศของชมภาพยนตร์ที่เรียกว่า Cinetropolis โดยใช้จอภาพขนาด 360 องศา กว้าง 60 X 80 ฟุต

*อาจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ในส่วนของเทคโนโลยีทางระบบเสียงบนแผ่นฟิล์ม เริ่มจาก THX ซึ่งเป็นข้อกำหนดของติดตั้งอุปกรณ์ระบบเสียง เพื่อให้ได้มาซึ่งเครื่องหมายการค้าที่รับรองโดย THX สำหรับระบบดิจิตอลนั้นมีด้วยกัน 3 ระบบ ประกอบด้วย SR-D ของบริษัทดอลบี้ เลบอราทอรี เป็นระบบที่พัฒนามาจากระบบสเตอริโออนาล็อก 4 ร่องเสียง, ระบบ Digital Dynamic Sound : DDS ของบริษัท และระบบ Dynamic Theater System : DTS พัฒนาขึ้นโดย Terry Beard เป็นระบบที่ใช้ร่องเพียงหนึ่งเดียว เป็นระบบเสียงดิจิตอลที่มีต้นทุนการติดตั้งระบบต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ 2 ร่องดังกล่าว

นับตั้งแต่ช่วงเปลี่ยนศตวรรษเป็นต้นมา ผู้ผลิตภาพยนตร์ได้พยายามค้นหาวิธีที่จะดึงดูดความสนใจจากผู้ชม และให้ประสบการณ์การชมภาพยนตร์ผ่านทางเทคโนโลยีภาพยนตร์ใหม่ๆ ที่ทันสมัยที่สุด เพื่อปรับปรุงคุณภาพภาพยนตร์ที่มีต่อผู้ชม และเพื่อเพิ่มจำนวนผู้เข้าชมภาพยนตร์ให้สูงขึ้นในโรงภาพยนตร์แบบใหม่ยุคใหม่ เช่น ประดิษฐ์กรรมของบริษัท IMAX, Showscan และ Iwerks การนำเทคนิคต่างๆ เข้ามาใช้ เช่น ระบบเสียงหลายทิศทาง หรือแม้กระทั่งเก้าอี้ที่มีระบบเคลื่อนที่ได้มาใช้เพื่อเพิ่มความบันเทิง และทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วม ในโรงภาพยนตร์แบบมัลติเพล็กซ์ขนาดเล็กแต่จะเน้นพัฒนาเทคโนโลยีด้านเสียงมากกว่า ระบบเสียงต่างๆ เช่น ระบบเสียง THX ภาพยนตร์ของลูกัส และระบบเสียงดิจิตอลที่กำลังเป็นคู่แข่งสำคัญ ระบบ Dolby SR-D ระบบเสียงดิจิตอลไดนามิกของโซนี่ (Sony Dynamic Digital Sound-DDS) และระบบเสียงมโหรีสเฟียร์ (Digital Theater Systems-DTS) แสดงให้เห็นว่าระบบเสียงของโรงภาพยนตร์ที่ได้มาตรฐานแล้วพยายามพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา

จุดเริ่มต้นของเทคโนโลยีภาพยนตร์ในยุคนี้เริ่มมาจากสมัยหลังสงคราม ทศวรรษที่ 1950 ในช่วงเวลาที่อุตสาหกรรมภาพยนตร์เติบโตและมีการทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น เทคโนโลยีจอและระบบเสียงสเตอริโอโฟนิค จึงเกิดเป็นสงครามการแข่งขันระหว่างระบบจอใหญ่ (big screen) กระบวนการในการแสดงและผลักดันเทคโนโลยีเหล่านี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของโรงภาพยนตร์สมัยใหม่ปัจจุบันนี้

สงครามของจอยักษ์ครั้งที่ 1 ถึง ทศวรรษที่ 1950s

หัวใจสำคัญของเทคโนโลยีภาพยนตร์ (film technology) คือการสร้างภาพยนตร์ระบบกว้าง หรือจอใหญ่ โดยทั่วไปแล้วภาพยนตร์เพื่อการค้าจะใช้ฟิล์มขนาดมาตรฐาน 35 มม. มีอัตราส่วน 1.33 : 1 อย่างไรก็ตามช่วงต้นของทศวรรษที่ 1920 ผู้ชมสามารถชมภาพยนตร์ซึ่งหักเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบสากลนี้ ภาพยนตร์ฝรั่งเศสเรื่อง Il Sacco di Roma ปี 1923 มีฉากที่ใช้ฟิล์มอัตราส่วน 2.20

(Carr & Hayes, 1988) ในทศวรรษต่อมา ระบบจอกว้างเริ่มก้าวเข้ามามีบทบาท แต่ยังมีอิทธิพลน้อยอยู่ ที่เป็นเช่นนี้เพราะเจ้าของกิจการโรงภาพยนตร์ไม่ให้ความสนใจ เนื่องจากค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง จนกระทั่งทศวรรษที่ 1950 มีระบบ Cinerama ซึ่งเปรียบเสมือนการปฏิวัติวงการภาพยนตร์โดยนำฟิล์มที่ถูกลืมกลับมาใช้ใหม่

Cinerama พัฒนาขึ้นโดย Fred Waller นำออกใช้ครั้งแรกในปี 1952 ซึ่งเป็นกระบวนการถ่ายภาพซ้อน (multiple-film) ซึ่งฉายภาพจาก 3 มุม (จากมุมใกล้ๆกัน) ไปยังจอภาพเดี่ยวและโค้ง โดยปกติแล้วจอภาพยนตร์จะกว้าง 75 ฟุต สูง 26 ฟุต (Carr & Hayes, 1988) เครื่องฉายทั้ง 3 ตัว (ตั้งอยู่ด้านซ้าย ตรงกลาง และด้านขวา) ทำให้ได้ภาพที่เลื่อนไปเพียงเล็กน้อยตรงรอยต่อของภาพเท่านั้น ระบบเสียงของระบบ Cinerama จะเป็นแบบ 7 ลำโพง 7 ทิศทาง ให้เสียงแบบสเตอริโอโฟนิค ในยุคแรกๆ ระหว่างปี 1952 ถึง 1972 มีภาพยนตร์มากกว่า 30 เรื่องที่ฉายในระบบ Cinerama เริ่มจาก This is Cinerama ในปี 1952 จนถึง 2001: Space Odyssey ในปี 1968 (Carr & Hayes, 1988) ไม่เหมือนกับระบบสามมิติ ซึ่งเริ่มใช้เป็นครั้งแรกในปี 1951 และได้รับความนิยมอยู่เพียงระยะสั้นๆ เท่านั้น

ในปี 1953 บริษัท Twentieth Century-Fox ได้นำระบบ Cinemascope เข้ามาใช้ (Carr & Hayes, 1988) เครื่องฉายของระบบดังกล่าวใช้เลนส์ชนิดพิเศษเรียกว่า anamorphic ทำหน้าที่ขยายภาพที่ฉายบนจอให้กว้างขึ้น และยังเพิ่มอุปกรณ์เสียงระบบสเตอริโอโฟนิค เพื่อให้เกิดความเร้าใจเท่ากับความรู้สึกที่ได้รับจากระบบ Cinerama ทำให้ระบบ Cinemascope ได้รับความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายในทศวรรษนั้น นอกจากนั้นระบบ Cinemascope ยังเป็นพื้นฐานของระบบภาพยนตร์ในช่วงต่อมา เช่น Techniscope และ Panavision

ต่อมาในปี 1954 บริษัท พาราแมท์ ได้นำเสนอ ระบบภาพยนตร์ Vista Vision โดยนำเทคโนโลยีที่เคยใช้มาแล้วในทศวรรษที่ 1920 ซึ่งเป็นการถ่ายภาพยนตร์แบบภาพเฟรมกว้าง (wide-frame photography) แทนที่จะเป็นการภาพซ้อนและการใช้เลนส์พิเศษ ทำให้ได้ภาพที่ใหญ่ขึ้นโดยการปิดหน้ากล้องขณะฉายภาพยนตร์จากฟิล์ม 35 มม. มาตรฐานจากแนวนอน แทนที่จะเป็นแนวตั้ง ระบบการนี้ทำให้เกิดภาพอัตราส่วน 1.85:1 ให้คุณภาพที่ดีกว่าโดยมีจุดบนจอภาพน้อยลง สำหรับระบบเสียงนั้นใช้ระบบที่เรียกว่า Perspecta Stereophonic ซึ่งเป็นเทคโนโลยีของบริษัทเอ็มจีเอ็ม นับเป็นการพัฒนาระบบเสียงครั้งใหญ่ ที่สามารถสร้างเสียงหลายทิศทางได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำมาก (Carr & Hayes, 1988)

แม้ว่า Vista Vision จะมีลักษณะเด่นอยู่มาก แต่ระบบนี้ค่อย ๆ เลือนหายไปจากตลาดอย่างช้า ๆ เพราะมีโรงภาพยนตร์เพียงไม่กี่แห่งที่ใช้เงินลงทุนปรับจอร์ภาพให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ Vista Vision (Carr & Hayes, 1988) แม้ว่าระบบ Vista Vision จะประสบความสำเร็จไม่มากนัก เป็นระบบที่มีอิทธิพลมากในระยะต่อ ๆ มา ในปี 1957 ระบบนี้เป็นแรงบันดาลใจให้ Technicolor สร้างระบบ Technirama ซึ่งเป็นระบบที่เพิ่มเลนส์ชนิดพิเศษ (anamorphics) ในกระบวนการของ Vista Vision ทำให้ฉายภาพขนาดใหญ่บนจอของ Cinemascope โดยไม่ทำให้คุณภาพของภาพไป เมื่อต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรง ระบบ Vista Vision จึงเลิกใช้ไปในปี 1964 แต่หลังจากนั้นได้นำระบบดังกล่าวกลับมาใช้อีกครั้งในการทำเทคนิคพิเศษ (special effects) ในภาพยนตร์สตาร์วอร์ (Star War) ปี 1977 และยังเป็นส่วนสำคัญของการสร้างภาพยนตร์ที่ใช้เทคนิคพิเศษปัจจุบันนี้ด้วย

ในปี 1955 ได้มีการปรับปรุงให้ภาพยนตร์มีคุณภาพดีขึ้น และฉายได้โดยไม่กระตุก ในเวลานั้นนาย Todd-AO จึงได้นำกระบวนการของระบบภาพยนตร์ 70 มม. มาใช้ (Belton, 1992) เทคโนโลยีเฟรมภาพ ซึ่งย้อนยุคกลับไปถึงทศวรรษที่ 1920 Todd-AO ได้สร้างรูปแบบการฉายภาพยนตร์ขนาด 70 มม. ขึ้นมาโดยใช้แถบเสียงแม่เหล็ก 6 ร่องเสียง บนขอบของฟิล์มเนกาทีฟขนาด 65 มม. ทำให้เฟรมภาพกว้างขึ้นกว่าขนาดมาตรฐานเดิม (35 มม.) อุปกรณ์ของ Todd-AO ทำให้โรงภาพยนตร์ต่าง ๆ สามารถฉายภาพยนตร์ได้หลายรูปแบบ ทั้งระบบ 70 มม. ระบบ Cinemascope และระบบ 35 มม. (Carr & Hayes, 1988)

คู่แข่งของระบบภาพยนตร์ที่พัฒนาโดย Todd-AO ประกอบด้วยระบบ Sovscope เป็นระบบภาพยนตร์ 70 มม. ของสหภาพโซเวียต (รัสเซีย) ซึ่งเป็นการเลียนแบบเทคโนโลยีของ Todd-AO และระบบ Super Panavision 70 มม. ซึ่งเป็นการเลียนแบบเทคโนโลยีของ Todd-AO แตกต่างทั้งวิธีการผลิตอุปกรณ์กล้องและเลนส์เท่านั้น (Carr & Hayes, 1988)

สงครามจอยักษ์ครั้งที่ 2 ถึง ทศวรรษ 1990

IMAX

IMAX เป็นประดิษฐกรรมที่พัฒนาขึ้นโดยผู้สร้างภาพยนตร์ 3 รายคือ Graeme Ferguson, Roman Kroiter และ Rober Kerr เปิดตัวเป็นครั้งแรกที่งานเอ็กโป 1970 ในโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น เป็นการใช้ฟิล์มขนาด 65 มม. เช่นเดียวกับระบบ Vista Vision หมุนในแนวราบผ่านกล้องถ่ายภาพสร้างเฟรมซึ่งมีขนาดใหญ่เป็น 2 เท่าของเฟรมขนาด 65 มม. โดยทั่วไป ภาพยนตร์ในระบบ IMAX ระบบมาตรฐานเริ่มออกฉายในโรงภาพยนตร์ด้วยฟิล์มเนกาทีฟขนาด 70 มม. ที่มีกรอบเป็นรูปทรงแปดเหลี่ยม

เลข 15 รูตามแนวยาว ช่วยให้ได้ภาพที่สูงกว่าอัตราส่วน 1,435:1) ภาพกว้างตามอัตราส่วน 2.35:1 ของระบบ Cinemascope

จอรับภาพของ IMAX โดยทั่วไปแล้วจะเป็นจอแบนมีความสูงเท่ากับตึก 10 ชั้น ภาพยนตร์ที่สร้างด้วยระบบ IMAX ฉายบนจอความกว้าง 33.5 ม. และสูง 24.3 ม. โดยไม่ทำให้คุณภาพของภาพเสีย ฉะนั้นจะต้องสร้างหรือดัดแปลงเป็นพิเศษสามารถจุผู้ชมได้ตั้งแต่ 100 ถึง 1,000 คน

เทคโนโลยีของ IMAX มีตั้งแต่ การฉายภาพยนตร์ 3 มิติ จนถึงการสร้างความสนใจด้วยระบบสร้างบรรยากาศให้เหมือนจริง (simulation) ซึ่งนำออกแสดงในงานเอ็กซ์โป 90 ที่โอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น เป็นระบบภาพยนตร์ 3 มิติสี่ช่องใช้เครื่องฉายคู่ ผู้ชมต้องใส่แว่นคริสตัลเหลวแบบพิเศษ ด้วยสัญญาณอินฟราเรดทำให้แว่นตาปิดตาด้านหนึ่ง ขณะที่เครื่องฉายกำลังฉายภาพไปยังตาอีกข้างหนึ่ง ระบบนี้จะสลับไปมาระหว่างตาทั้งสองข้างอย่างรวดเร็ว กระจนสมองจดจำภาพหลายมิติได้ เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Magic Carpet ของ IMAX ออกฉายครั้งแรกในงานเอ็กซ์โป 1990 ประเทศญี่ปุ่น

Showscan

บริษัท Showscan ได้เปิดตัวเป็นครั้งแรกในปี 1984 ด้วยภาพยนตร์ 70 มม. เช่นเดียวกับ IMAX แต่ต่างกันว่า Showscan เปิดกล้องและฉายภาพ 60 เฟรมต่อวินาที โดยใช้อุปกรณ์พิเศษ และที่เก็บฟิล์มซึ่งจะส่งฟิล์มผ่านกล้องในแนวตั้งไม่ใช่แนวระนาบ โรงภาพยนตร์ของ Showscan จุคนดูประมาณ 60-100 คน ใช้อุปกรณ์แสงสว่าง 10 เท่าของอัตราปกติ ลักษณะจอโค้งครอบคลุมระยะสายตาของผู้ชม ระบบเสียงสเตอริโอสร้างความบันเทิงได้สมบูรณ์แบบ นอกจากนั้นระบบของ Showscan ยังนำไปใช้ในสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งคาสิโน และสวนสาธารณะ เป็นต้น

Iwerks

บริษัท Iwerks Entertainment ก่อตั้งขึ้นโดยอดีตผู้บริหารวอลส์ ดีสนีย์ Don Iwerks และ Stan Kinsey เพื่อเข้าสู่ธุรกิจสมัยใหม่ ในปี 1991 ได้สร้างโรงภาพยนตร์ขึ้นถึง 40 แห่ง โดยมีกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อจัดการความบันเทิงจากโรงภาพยนตร์ซึ่งไม่สามารถจะเลียนแบบได้ในบ้าน ผลผลิตที่เกิดจากกลยุทธ์การตลาดดังกล่าวก็คือสภาพแวดล้อมที่เป็นโรงภาพยนตร์หลาย ๆ โรงที่มีสิ่งดึงดูดใจผู้ชม ที่เรียกว่า Cinetropolis โดยใช้จอภาพยนตร์ขนาด 360 องศา และเป็นจอขนาดยักษ์ 60x80 ฟุต คอมเพล็กซ์แห่งนี้ยังมีร้านอาหาร ซึ่งนับเป็นการรวมโรงภาพยนตร์สมัยใหม่ไว้กับสวนสนุกขนาดใหญ่

แหล่งบันเทิงของ Iwerks ที่ดึงดูดผู้ชมได้มากที่สุดคือโรงภาพยนตร์ Turbo Tour และ Reactor ซึ่งฉายภาพยนตร์เรื่อง RoboCop: The Ride, SOS (Sub Oceanic Shuttle) และ Canyon Rapids (Entertainment 1994) โรงภาพยนตร์ Reactors จะไม่เหมือนกับ Turbo Tour ที่อยู่กับที่ แต่จะมีลักษณะเหมือนรถบรรทุกที่เคลื่อนที่ได้ โดยจะฉายหนังเกี่ยวกับขบวนคาราวาน การบิน และนิทานต่างๆ

สงครามระบบเสียงบนแผ่นฟิล์ม

การคิดค้นระบบเสียงดิจิทัล ในทศวรรษที่ 1990 ซึ่งสร้างขึ้นโดยถ่ายคลื่นเสียงออกมารหัสคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ใหม่ๆหลายเรื่องสร้างขึ้นโดยใช้เสียงระบบดิจิทัลจากซีดี แต่ภาพยนตร์ส่วนใหญ่ยังไม่มีอุปกรณ์ระบบดิจิทัลใช้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือภาพยนตร์ใช้เสียงระบบดิจิทัล แต่โรงภาพยนตร์ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาให้ผู้ชมได้รับฟังได้ การที่เจ้าของโรงภาพยนตร์ไม่ค่อยจะเต็มใจปรับเปลี่ยนระบบเสียงของตนเองเป็นเพราะมีระบบต่างๆอยู่มากมาย บรรดาเจ้าของโรงภาพยนตร์ต่างก็กังวลว่าระบบที่ตนเลือกใช้จะเป็นที่นิยมหรือล้าสมัยไป แม้ว่าจะมีหลายบริษัทที่ข่งในเรื่องเทคโนโลยีด้านนี้ก็ตาม แต่สงครามเรื่องเสียงในฟิล์มนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ค่ายคือเสียงประกอบ (complementary formats) และระบบเสียงดิจิทัล (digital formats)

THX Sound

ระบบเสียงของ THX Sound ไม่เหมือนกับระบบดิจิทัล กล่าวคือไม่ได้เป็นทั้งเทคโนโลยีฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ แต่เป็นระบบที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเข้มงวดโดยใช้เครื่องเสียงที่ผลิตโดยผู้ผลิตที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น

ช่วงต้นของทศวรรษที่ 1980 บริษัท ลูคัสฟิล์ม (Lucasfilm) ค้นพบว่าคุณภาพของเสียงในโรงภาพยนตร์จำนวนมากยังไม่มีคุณภาพที่ดีพอ เมื่อเทียบกับเสียงในฟิล์มไม่ว่าบทสนทนา เสียงจากเพลงพิเศษ และดนตรีบางครั้งดูจะแผดเสียงแข่งกันเหมือนเปิดสถานีวิทยุหลาย ๆ สถานีพร้อม ๆ กัน โดยไม่ได้แยกแยะระบบอย่างชัดเจนจากด้านซ้าย กลาง หรือขวา โดยทั่วไปแล้วโรงภาพยนตร์ต่าง ๆ มักใช้ระบบเสียงไม่ดี คือมีเสียงเบสต่ำไป เสียงแหลมสูง เสียงเพี้ยน และเสียงไม่สม่ำเสมอ ในปี 1982 ลูคัสฟิล์มได้พัฒนาระบบ THX ขึ้นมาโดยอัดทับเสียงในโรงภาพยนตร์เวลาที่ผสมกับเสียงในฟิล์ม เพื่อเป็นแก้ปัญหาดังกล่าว (Hirsch 1989)

การปรับเปลี่ยนระบบเสียงเป็น THX นี้เริ่มขึ้นในการวางแผนสร้างหรือปรับปรุงโรงภาพยนตร์ช่างเทคนิคที่ได้รับการรับรองจาก THX จะช่วยในการปรับปรุงภายในโรงภาพยนตร์ให้สามารถใช้ระบบนี้ได้ มีการออกแบบระบบป้องกันเสียงสะท้อน แล้วเลือกเครื่องเสียงที่เหมาะสม ซึ่งได้รับการรับรอง

แล้วเท่านั้น หากพบว่ามีการใช้เครื่องเสียงที่ไม่ได้รับอนุมัติ THX สามารถถอนใบรับรองคืนได้ เมื่อระบบเสียงเป็นไปตามข้อกำหนดและโรงภาพยนตร์โรงนั้นได้รับใบรับรองแล้ว จะได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าของ THX ในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ได้ และจะมีการตรวจสอบปีละ 2 ครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพเสียง (Hirsch 1989)

ในปัจจุบัน ลูคัสฟิล์ม ได้เข้ามาในตลาดโฮมสเตอริโอด้วย Home THX เป็นระบบที่ออกใบอนุญาตให้กับเครื่องเสียงที่ผลิตโดยผู้ผลิตที่ได้รับการรับรอง และยังบริการออกแบบระบบเสียงภายในบ้านอีกด้วย แต่ราคายังสูงอยู่มาก ทำให้ THX ยังไม่สามารถเข้าไปมีบทบาทในการสร้างความบันเทิงที่นั่นได้มากนัก THX ซึ่งถือเป็นเจ้าแรกและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายได้ปูทางไปสู่การแข่งขันในเรื่องระบบเสียงเพิ่มขึ้นจากเดิม

ตารางที่ 1 ระบบเสียงที่มีการแข่งขันในตลาด

ระบบ	จำนวนโรงภาพยนตร์	จำนวนเงินต่อโรง	จำนวนร่องเสียง	มีระบบอนาล็อก
DDS	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	4 ถึง 8	มี
DTS	2,000+	\$2,500	6	ไม่มี
SR-D	525+	\$9,800/\$6,675	6	มี
THX	750+	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล

ระบบดิจิตอล

ระบบเสียงดิจิตอลมี 3 ระบบใหญ่ ๆ อาทิ Dolby SR-D ของบริษัท ดอลบี้ เลบอราทอรี Dynamic Sound - DDS ของบริษัท โซนี่ และระบบ DTS (Digital Theater Systems)

บริษัท ดอลบี้ ได้เปิดตัวระบบเสียงดิจิตอลในปี 1992 ในภาพยนตร์เรื่อง Batman Returns ระบบ SR-D เป็นระบบที่พัฒนามาจากระบบสเตอริโออนาล็อก 4 ร่องเสียงเดิม ซึ่งใช้อยู่ในโรงภาพยนตร์กว่า 20,000 แห่งทั่วโลก ในระบบ SR-D ทั้งร่องเสียงระบบดิจิตอลและร่องเสียงอนาล็อกมาตรฐานสามารถใช้ได้กับฟิล์มภาพยนตร์ได้ ดังนั้นหากเครื่องเสียงของโรงภาพยนตร์นั้นเกิดขัดข้อง ระบบเสียงจะสลับไปใช้ร่องเสียงอนาล็อกแทนทันที ดังนั้นจึงมีภาพยนตร์กว่า 50 เรื่อง รวมทั้งอลาตินของวอลส์ ดีสนีย์ และ The Fugitive ที่ได้รับการเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลออสการ์ ก็ใช้ระบบเสียงดิจิตอลในด้านดีแล้ว SR-D แยกเสียงได้ดีกว่าและมีพลังเสียงเหนือกว่าเหมาะสมสำหรับภาพยนตร์ 35 มม. ที่

ใช้เสียงสเตอริโอ 6 ร่องเสียง เทคโนโลยีหลายร่องเสียง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบ SR-D การขนานนามว่าเป็นระบบ AC-3 ซึ่งสามารถใส่รหัสเสียงได้สูงถึง 6 ร่องเสียงแยกจากกัน ได้ 6 ร่องเสียงรวมกันแล้ว ยังมีพื้นที่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่ที่ต้องใช้สำหรับ 1 ร่องเสียงของ เทคโนโลยีที่สร้างขึ้นใหม่นี้ได้รับการคัดเลือกให้ใช้เป็นระบบเสียงสำหรับโทรทัศน์ความคมชัดสูง (Definition Television: HDTV)

ระบบ DDS ของโซนี่เช่นเดียวกับระบบ SR-D ของดอลบี้ คือใช้ ร่องเสียงระบบดิจิตอล แผ่นฟิล์มตามรอยของร่องเสียงอนาล็อกมาตรฐานเดิม ระบบดิจิตอลของโซนี่เริ่มใช้ในภาพยนตร์ Last Action Hero ในปี 1994 แต่เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ อยากรู้ก็ตาม โซนี่ยังคงมุ่งมั่นพัฒนาระบบเสียงในโรงภาพยนตร์ต่อไป

ระบบ Dynamic Theater System (DTS) เป็นระบบที่สร้างขึ้นโดยวิศวกรชื่อ Terry B ซึ่งแตกต่างจากระบบดิจิตอลอื่น ๆ ตรงที่ใช้ระบบคู่ซึ่งจำเป็นต้องมีเครื่องเล่นซีดี แบบ VCR และ ซีดี ซึ่งมีร่องเสียงดิจิตอล กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือระบบนี้แยกออกมาต่างหากจากแผ่นฟิล์มภาพยนตร์ ไม่มีร่องเสียงระบบอนาล็อกรองรับ เนื่องจาก DTS มีร่องเสียงเพียงอันเดียวเท่านั้น จึงทำให้ระบบ ถูกกว่าระบบอื่น ๆ มาก แม้เมื่อเทียบกับเครื่องเสียงสำหรับโรงภาพยนตร์รุ่นที่สองของดอลบี้แล้ว ยังมีราคาถูกกว่ามาก(2,500 ดอลลาร์ต่อ 1 จอ) เมื่อพิจารณาระบบเสียงที่มีอยู่ในปัจจุบันของ และระบบเสียงของคู่แข่งรายอื่น ๆ แล้ว เป็นเรื่องน่าสนใจที่ว่าระบบเหล่านี้สามารถทำงานร่วมกัน อยากรู้ แผ่นปลิวของ THX ระบุไว้ว่า "การมีเสียงในฟิล์มระบบดิจิตอลเหมือนกับมีซีดี ดังนั้น ระบบเสียงของ THX เสมือนการมีเครื่องเสียงชุดสเตอริโอไว้เล่นซีดี การบันทึกด้วยระบบดิจิตอล ระบบ THX สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี"

ภาพยนตร์จอยักษ์

อุตสาหกรรมภาพยนตร์ทั่วโลกเป็นธุรกิจระดับพันล้านดอลลาร์ จากหนังที่ออกฉายทั้ง 408 เรื่อง ตัวเลขคร่าว ๆ แสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์ของสหรัฐอเมริกาจำนวน 100 เรื่อง ในปี 1 สามารถทำรายได้ถึง 8 พันล้านดอลลาร์ทั่วโลก สมาคมภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริการวบรวม ภายในประเทศของปี 1993 ได้ 5.15 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งสูงกว่าปี 1992 ถึง 5.7% และจาก ของสมาคมเจ้าของโรงภาพยนตร์พบว่ามีจำนวนผู้เข้าชมภาพยนตร์ทั้งหมด 1.24 พันล้านคน ที่ 6% จากปีก่อน จากสถิติทั่วโลกจะเห็นได้ว่าภาพยนตร์จะมีความยิ่งใหญ่ขึ้นกว่าแต่ก่อน

ในปี 1993 มีความแตกต่างระหว่างโรงภาพยนตร์เพื่อการค้า (Commercial Theater) กับโรงภาพยนตร์สมัยใหม่ (Novelty Theater) เมื่อเทียบกับจำนวนเงินที่เป็นรายได้จากสินค้าของฮอลลีวูด 8 พันล้านดอลลาร์ รายได้จากโรงภาพยนตร์สมัยใหม่รวมกันแล้วมีเพียง 100 ล้านดอลลาร์เท่านั้น จำนวนเงินที่แตกต่างกันมากเช่นนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ปัจจัยประการหนึ่งก็คือจำนวนโรงภาพยนตร์ ในปัจจุบันมีโรงภาพยนตร์สมัยใหม่ทั่วโลกอยู่ประมาณ มากกว่า 215 โรง แม้ว่าโรงภาพยนตร์บางแห่งจะมีมากกว่า 1 จอก็ตาม จำนวนที่มีอยู่ยังน้อยกว่าโรงภาพยนตร์เพื่อการค้ามาก เฉพาะในอเมริกาประเทศเดียวมีโรงภาพยนตร์ถึง 25,214 โรง

ด้วยความร่วมมือกันของบริษัท Tristar ของโซนี่ และ IMAX Corporation โรงภาพยนตร์สมัยใหม่จะเพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ในอนาคต แม้ว่าโรงภาพยนตร์สมัยใหม่จะขยายกิจการอย่างไม่หยุดยั้ง แต่โรงถ่ายภาพยนตร์อย่างวอร์เนอร์ บราเธอร์ (Warner Brothers) และ ยูนิเวอร์แซล (Universal) จะยังคงครองตลาดอยู่ต่อไป

จากความสำเร็จที่ได้รับจาก Jurassic Park และ Schindler's List บริษัท Amblin' Entertainment ของสตีเวน สปีลเบิร์ก (Stephen Spielberg) ได้ศึกษาลู่ทางเพื่อก้าวไปสู่การเป็น ลูกส์ฟิล์ม ในทศวรรษที่ 1990 Amblin' ลงทุนในกิจการอื่น ๆ นอกเหนือจากการสร้างภาพยนตร์ ซึ่งมีการร่วมลงทุนกับบริษัทยูนิเวอร์แซล ฟิคเจอร์ และ บริษัทนิว ลาย ซีนีมา ซึ่งเป็นหุ้นส่วนในการสร้าง Jurassic Park ในการสนับสนุนระบบเสียง DTS ตามโรงภาพยนตร์ทั่วไป แม้ว่า Amblin' กำลังเป็นจุดสนใจของคนในวงการ ลูกส์ฟิล์มได้ปรับโครงสร้างของบริษัทเพื่อเพิ่มบทบาทของบริษัทให้มากขึ้น โดยเน้นการสร้างภาพยนตร์ นอกจากนั้น จอร์จ ลูคัส ยังขยายบริษัทออกเป็นฝ่าย ๆ ประกอบด้วย Skywalker, Sound, THX และแผนกเกมส์ ภายใต้การบริหารของบริษัทในเครือชื่อลูคัสอาร์ต แม้ว่าบริษัทที่แยกออกจากบริษัทสร้างภาพยนตร์แล้วก็ตาม แต่บริษัทต่าง ๆ ของลูคัสอาร์ต ยังได้พิสูจน์ให้เห็นว่าประสบความสำเร็จได้ด้วยดี เช่น ILM (Industrial Light & Magic) ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของลูคัสอาร์ต เป็นเจ้าในตลาดเทคนิคพิเศษ (Special Effects)

อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ที่ต้องใช้ควบคู่ไปกับซอฟต์แวร์และระบบภาพยนตร์และเสียงดังที่กล่าวแล้วข้างต้นนั้น (ภาพยนตร์เพื่อการค้า) ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อคนส่วนหนึ่งของสังคม คือผู้ใช้อิสระและผู้ชมภาพยนตร์ อุตสาหกรรมภาพยนตร์พยายามให้ความบันเทิง ให้การศึกษา และมีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คนโดยทั่วไป เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงินที่เสียไป แต่น่าเสียดายที่ผู้ใช้เทคโนโลยีส่วนใหญ่กลับใช้ชีวิตอยู่ที่บ้าน ฟังสเตอริโอ ดูโทรทัศน์ ดังนั้นเทคโนโลยีของภาพยนตร์ใหม่ ๆ ต่างมุ่งเน้นที่จะเรียกผู้ชมเข้าโรงภาพยนตร์ เทคโนโลยีพัฒนาไปเรื่อยๆ ในขณะที่อุตสาหกรรมภาพยนตร์พยายามหาวิธีให้ผู้คนโดยทั่วไป เข้าชมภาพยนตร์จอใหญ่อย่างสุดกำลังความสามารถ

บรรณานุกรม

- Carr, R.E. & Hayes, R.M. (1988). Wide screen movies. Jefferson, NC: McFarland & Co.
- Hayward, P. & Wollen, T. (1993). Future visions: New technologies of the screen. London: BFI Publishing.
- Hirsch, J. (1989, November). Real hi-fi at the movies? Stereo Review, p.48, 57.
- IMAX Corporation announces new ownership. (1994, January 7). Business Wire.
- Iwerks Entertainment signs agreement with Six Flags Theme Parks. (1994, January 31). Business Wire.
- Kallenberger, Richard H. and George D. Cvjetnic. (1994) Film into Video : a guide to merging the technologies. MA: Butterworth-Heinemann.
- Palmer, R. (1984, September). Trumbull's "Showscan" is a hit-sort of. Cinefantastique p.1.8.